

เอกสารรับรองการฉีดวัคซีน ใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- นับตั้งแต่มีการฉีดวัคซีนต้านโควิด-19 ให้กับประชากรทั่วโลก หลายประเทศได้พิจารณาออกเอกสารรับรองการฉีดวัคซีน (vaccine certificate) ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันว่าบุคคลนั้นได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ครบตามที่กำหนด เพื่อใช้ประกอบการคัดกรองและกักตัวสำหรับลดความเสี่ยงการแพร่เชื้อโควิดจากผู้เดินทางเข้า-ออกประเทศ บางประเทศยังใช้เอกสารนี้ในการคัดกรองประชาชนเมื่อเข้าใช้บริการสถานที่ต่าง ๆ เช่น ประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี ใช้สำหรับคัดกรองคนเข้าโรงแรม ห้างสรรพสินค้า พิพิธภัณฑ์ โรงแรมและร้านอาหาร
- เอกสารฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับความเห็นต่อการใช้ออกสารรับรองการฉีดวัคซีนนี้ ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนใน 8 ประเทศในเอเชีย ได้แก่ ประเทศไทย ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ลาว สิงคโปร์ อินเดีย และอินโดนีเซีย

คนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้ออกสารรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19

75% สนับสนุนการใช้ออกสารรับรองการฉีดวัคซีน

ในจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ 11,071 คนจาก 8 ประเทศ ส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้ออกสารรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19 และเชื่อมั่นว่าเอกสารรับรองจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ยังมีความกังวลเกี่ยวกับการใช้ออกสารรับรองการฉีดวัคซีน

- คนจำนวนมากกังวลว่าโควิด-19 จะกลับมาระบาดในประเทศ อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามยังมีความกังวลมากที่สุดในการกลับมาแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศของตนเอง อันเนื่องมาจากผู้ที่เดินทางเข้ามาภายในประเทศโดยใช้เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนและไม่ต้องกักตัวตามข้อกำหนด จึงอยากให้มีการใช้หลักเกณฑ์การตรวจเชื้อและกักตัวที่เรียกว่า **Risk-based approach** คือ พิจารณาตามความเสี่ยงของประเทศต้นทาง ที่ผู้ถือเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนนั้นเดินทางมาจาก มากกว่าที่จะใช้หลักเกณฑ์การตรวจเชื้อและกักตัวเดียวกันทั้งหมดในหมู่ผู้เดินทางมาจากแต่ละประเทศและมีเอกสารรับรองการฉีดวัคซีน

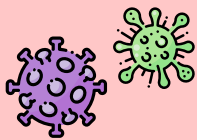
ปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยง

จำนวนผู้ติดเชื้อ

จำนวนคนที่ได้รับการฉีดวัคซีน

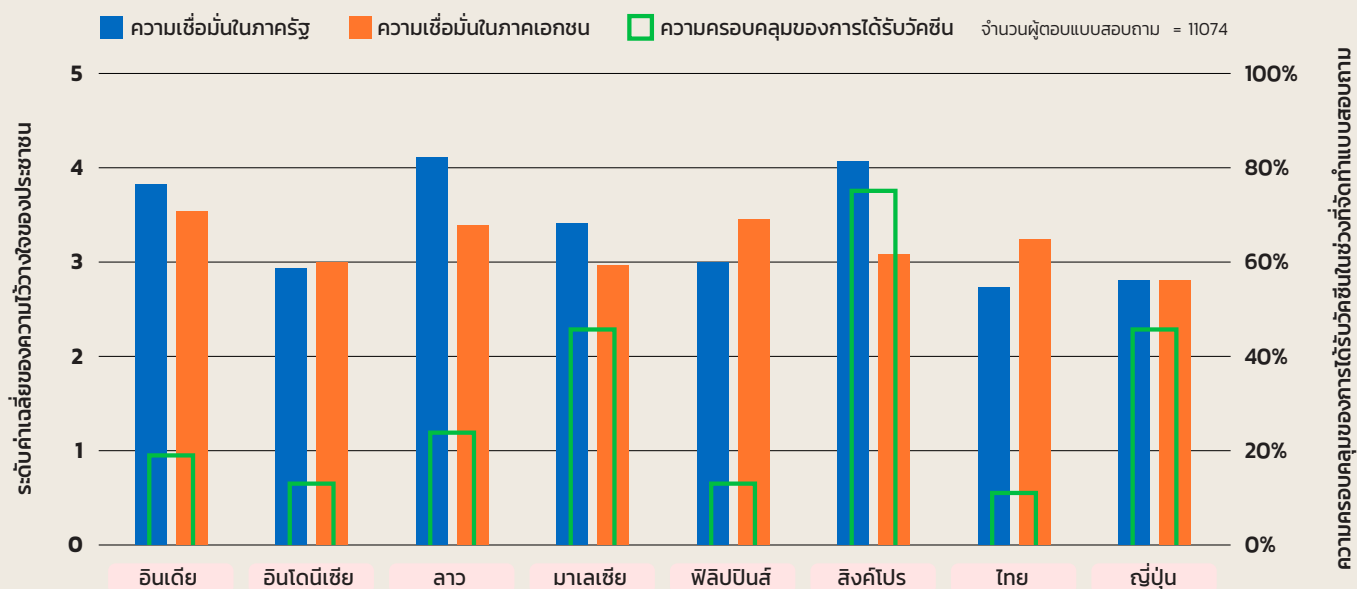

การเกิดไวรัสกลายพันธุ์หรือไวรัสสายพันธุ์ที่นำกังวล

● ความเท่าเทียมและความปลอดภัยของข้อมูลเป็นอีกประเด็นที่ผู้คนกังวล

นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามยังมีความกังวลในการเข้าถึงวัคซีนอย่างเท่าเทียมกัน ส่วนใหญ่อยากให้มียุทธการฉีดวัคซีนสำหรับคนในประเทศอย่างน้อยร้อยละ 60 ก่อนที่จะมีการใช้เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงมีความกังวลด้านการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล หากมีการใช้เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อภาครัฐในเรื่องของการบริหารจัดการสถานการณ์โควิด-19 และการนำเอกสารไปรับรองการฉีดวัคซีนมากำกับใช้

อย่างไรก็ตาม พบว่าในรายประเทศที่อัตราของการฉีดวัคซีนต่ำกว่าร้อยละ 20 ประชาชนมีแนวโน้มที่จะให้ความเชื่อมั่นกับภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ ดังนั้นการกระตุ้นและสนับสนุนให้มีการฉีดวัคซีนในประเทศจึงมีความสำคัญมาก ทั้งในเรื่องของการลดความเสี่ยงจากโรคโควิด-19 และลดโอกาสในการสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคม รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นให้กับประชาชนและการยอมรับการใช้เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนที่มากขึ้น แต่เป็นที่น่าสนใจว่า งานวิจัยที่สำรวจในหลายประเทศได้ชี้ให้เห็นว่า การกำกับใช้เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19 อาจจะไม่ใช่วิธีที่ส่งผลให้คนหันมาฉีดวัคซีนเพิ่มมากขึ้น

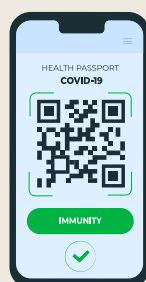
รูปแบบเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนควรเป็นแบบใด?

รูปแบบกระดาษหรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ล้วนแล้วแต่มีความท้าทายที่ต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจจาก 8 ประเทศชี้ให้เห็นว่า รูปแบบกระดาษเป็นที่ต้องการน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือทั้งแบบผสมระหว่างแบบกระดาษและอิเล็กทรอนิกส์

ข้อจำกัดของเอกสารแบบกระดาษ และ แบบอิเล็กทรอนิกส์

- การปลอมแปลงและการยืนยันความถูกต้องของเอกสาร
- การสูญหายและการอัปเดตข้อมูล

- ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการเข้าถึงด้านเทคโนโลยี
- ระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ปลอดภัยและความเชื่อมโยงกันเมื่อต้องใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ

เราควรใช้ประโยชน์จากเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19 ในด้านใด?

1.

ใช้เพื่อการเดินทาง ทั้งการเดินทางภายในหรือระหว่างประเทศ

2.

ใช้เพื่อการเข้าถึงที่พักอาศัยและบริการ

3.

ใช้เพื่อการเข้าสถานที่สาธารณะหรือร่วมงานในชุมชน

4.

ใช้เพื่อการศึกษาต่อ

5.

ใช้เพื่อการสมัครงาน

● เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนสามารถนำมาทำกับใช้ได้หลายสถานการณ์ เช่น ใช้เพื่อการเดินทางไม่ว่าจะเป็นการเดินทางภายในหรือระหว่างประเทศ การสมัครหรือกลับไปศึกษาต่อ การเข้าสถานที่สาธารณะหรือร่วมงานในชุมชน การเข้าถึงที่พักอาศัยและบริการ รวมถึงการใช้เพื่อการสมัครงาน อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสำรวจกลับมองว่าเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนเช่นนี้ควรถูกนำไปใช้เพื่อการเดินทาง ซึ่งควรเน้นไปที่การเดินทางระหว่างประเทศ มากกว่าที่จะใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ข้างต้น

● ในขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยน้อยที่สุดกับการนำเอาใบรับรองการฉีดวัคซีนมาเป็นตัวแปรกำกับหรือใช้ประกอบในการสมัครงานของประชาชน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลว่าเอกสารดังกล่าวอาจเพิ่มช่องว่างระหว่างสังคมของประชาชน ในหมู่คนที่ได้รับและไม่ได้รับ หรือไม่สามารถรับวัคซีนได้ ซึ่งอาจจะมองได้ว่าเป็นการกีดกันและเพิ่มข้อจำกัดในการสมัครงาน และยังขัดแย้งกับเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งเรื่องการเลือกที่จะรับหรือไม่รับวัคซีน หรือเรื่องของสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาเข้าทำงานอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน จากกรณีข้างต้น หลายประเทศ เช่น ประเทศในเขตสหภาพยุโรป ก็ได้มีการใช้เอกสารรับรองการมีภูมิคุ้มกัน (Immunity certificate) แทนด้วยได้ เพื่อจะช่วยเหลือกลุ่มคนที่ไม่พร้อมหรือไม่สามารถรับวัคซีนได้

เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนและเอกสารรับรองการมีภูมิคุ้มกันต่างกันอย่างไร?

เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนเป็นหลักฐานยืนยันว่าบุคคลนั้นได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ครบตามที่กำหนด

เอกสารรับรองการมีภูมิคุ้มกันเป็นหลักฐานรับรองการมีภูมิคุ้มกันโรคโควิด-19 ในผู้ที่เคยติดเชื้อแล้วหรือรับรองการปราศจากเชื้อโควิด-19 ในผู้ที่ไม่ต้องการรับวัคซีน

สามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
การใช้วัคซีนพาสปอร์ต (Vaccine passport)
หรือเอกสารรับรองการฉีดวัคซีน (Vaccine certificate)
และเอกสารรับรองการมีภูมิคุ้มกัน (Immunity certificate)
รวมถึงนโยบายการเดินทางของแต่ละประเทศทั่วโลก
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ที่ <https://vaxcert.info/>

- เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนสามารถใช้เป็นหนึ่งในมาตรการคัดกรองผู้คน ซึ่งหากใช้กับการเดินทางก็อาจช่วยลดความเสี่ยงจากผู้มาเยือนของการระบาดในพื้นที่ได้ แต่หากจะนำเอกสารดังกล่าวไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ เช่น การสมัครงานหรือการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะ ควรมีการคำนึงถึงเรื่องการกีดกันและจำกัดสิทธิของผู้ที่ไม่มีเอกสารนั้น
- การใช้เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และกระดาษอาจจะช่วยเพิ่มการเข้าถึงและใช้งานสำหรับประชาชนมากขึ้น และช่วยลดปัญหาในเรื่องการปลอมแปลงเอกสารได้ด้วย
- แต่ละประเทศอาจออกเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้กับประชาชนของตน อย่างไรก็ตาม การพิจารณาทำข้อตกลงหรือนโยบายร่วมกันระหว่างประเทศ จะช่วยให้เกิดการยอมรับและเชื่อมโยงกันของเอกสารดังกล่าวมากขึ้น งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการใช้เอกสารนี้ในระดับภูมิภาคเอเชีย เพราะประชาชนมีความต้องการและข้อกังวลที่คล้ายคลึงกัน
- การกำกับใช้เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-19 อาจไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลให้คนหันมาฉีดวัคซีนเพิ่มขึ้น แต่การที่ประชาชนได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึง อาจมีส่วนเพิ่มการยอมรับและกำกับใช้เอกสารดังกล่าว พร้อมทั้งยังช่วยเพิ่มความปลอดภัยให้กับประชาชน ดังนั้นภาครัฐควรกระตุ้นและสนับสนุนให้มีการฉีดวัคซีนในสัดส่วนที่สูงภายในประเทศ
- การใช้เอกสารรับรองการมีภูมิคุ้มกัน (Immunity certificate) สำหรับกลุ่มคนที่ไม่พร้อมหรือไม่สามารถรับวัคซีนได้นั้น อาจเป็นอีกหนึ่งตัวเลือกในการพิจารณา เพื่อช่วยลดช่องว่างระหว่างสังคมของประชาชน

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การจัดตั้งเครือข่ายวิจัยโควิดเพื่อสนับสนุนการ กำหนดนโยบายของประเทศในเอเชียและการศึกษาเพื่อพัฒนา ข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่องโควิดวัคซีนพาสปอร์ต

โดย ดร. นพ.ศ. ศิริวัฒนานนท์, รศ. ดร.วรรณฤติ อิศรานันท์ชัย, กริช พรหมพระสิทธิ์, ขวัญ ราชาดัน, พีรพล กาญจนพันธ์, มานิต สิทธิมาตร, Aparna Ananthakrishnan, Dian Faradiba, Mr. Sarin KC Ms. Saudamini Dabak และทีมวิจัยนานาชาติจาก 9 ประเทศ ได้แก่ China's National Health Development Research Center, India's Christian Medical College, Indonesia's Universitas Padjadjaran, Japan's Hitotsubashi Institute for Advanced Study, Lao University of Health Sciences, Universiti Sains Malaysia, Philippine's Department of Health, National University of Singapore, South Korea's Ewha Womans University

ขอขอบคุณข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากคณะกรรมการ MIU (Ministry of Public Health – Intelligence Unit) กระทรวงสาธารณสุข นำโดย นพ.รุ่งเรือง กิจผาติ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรค กรมการแพทย์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กองการต่างประเทศกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย (BOT)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ผู้เขียน

ดร. นพ.ศ. ศิริวัฒนานนท์
เลขาธิการมูลนิธิและนักวิจัยอาวุโส

สุพานันท์ กุลกระโทก
เจ้าหน้าที่ฝ่ายสื่อสารองค์กร

มานิต สิทธิมาตร
เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศ

ขวัญ ราชาดัน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศ

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

หน่วยงานที่สนใจรับ Policy brief ฉบับพิมพ์
สมัครได้ที่ comm@hitap.net
โดยระบุชื่อ-ที่อยู่ เพื่อจัดส่ง

ท่านที่สนใจรับ Policy brief ฉบับ PDF
สมัครได้ที่ comm@hitap.net
โดยระบุชื่อ-อีเมล เพื่อจัดส่ง
หรือดาวน์โหลด Policy brief ฉบับอื่น ๆ ได้ที่
<https://www.hitap.net/resources/downloads>

HITAP เป็นองค์กรวิจัยภายใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ศึกษาผลกระทบทั้งบวกและลบจากการใช้เทคโนโลยีหรือนโยบายด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบายของภาครัฐ เช่น คณะอนุกรรมการพัฒนابัญชียาหลักแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึงทำการประเมินเพื่อพัฒนาองคาพยพต่าง ๆ ในองค์กรภาครัฐ

ติดต่อ:

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)

อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 0-2590-4549, 0-2590-4374-5

โทรสาร: 0-2590-4369

อีเมล: comm@hitap.net

เว็บไซต์: www.hitap.net

งานนี้ได้รับอนุญาตภายใต้
ครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา
ไม่ใช่เพื่อการค้า ไม่ดัดแปลง

HITAPTHAILAND

HITAP_THAI

HITAP THAI

HITAP.NET

